

บทที่ 13

สภาพเศรษฐกิจหลังส่งความโลกรั้งที่ 1

13.1 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

แม้ว่าจะมีปัญหาบุ่งยากเกิดขึ้นในระบบการค้าแบบพหุภาคี (multilateral trade) และการชำระเงินระหว่างประเทศ เกิดภาวะเงินเฟ้อ และการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินเนื่องจากสงครามกีตาน ปรากฏว่าในช่วงแรก ๆ หลังจากสงครามสงบ เศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในยุโรป ก็มีการขยายตัวเช่นกัน แต่อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในยุโรป (ไม่รวมสหภาพโซเวียต) ต่ำกว่าในช่วงก่อนเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 การผลิตสินค้าและบริการที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นการผลิตเพื่อทดแทนสิ่งต่าง ๆ ที่ถูกทำลายหรือเสื่อมสภาพไปในระหว่างสงคราม อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าประสิทธิภาพในการผลิตของแรงงาน(ผลผลิตเฉลี่ยต่อแรงงาน 1 คน) สูงขึ้น จำนวนชั่วโมงการทำงานต่อปีลดลง และมีเวลาว่างเพื่อพักผ่อนหย่อนใจมากขึ้น ประสิทธิภาพในการผลิตของแรงงานสูงขึ้นในภาคอุตสาหกรรม และบริการมากกว่าในภาคเกษตรกรรม จากตารางที่ 13.1 จะเห็นว่า ประสิทธิภาพในการผลิตของแรงงานในภาคเกษตรกรรมเป็นเพียงครึ่งหนึ่งของภาคอุตสาหกรรมและประสิทธิภาพในการผลิตของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมก็น้อยกว่าในภาคบริการ

ความแตกต่างในประสิทธิภาพการผลิตของแรงงานระหว่างภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรมสามารถอธิบายได้ดังนี้ เกษตรกรรมมีรายได้แฟงในรูปต่าง ๆ ที่ไม่ได้นำมาคำนวณ เช่น การทำสวนครัวของคนเอง การทำงานบ้านด้วยตนเอง การมีเวลาพักผ่อนเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณาถึงราคากลางสินค้าอุตสาหกรรม จะชี้ให้เห็นว่าค่าจ้างแรงงานในภาคอุตสาหกรรมสูงกว่าในภาคเกษตรกรรม ทำให้กำลังแรงงานเปลี่ยนจากการรับจ้างทำงานในภาคเกษตรมาทำงานในภาคอุตสาหกรรมและการบริการมากขึ้นในประเทศ

ยุโรป(ไม่รวมสหภาพโซเวียต) ประชากรที่ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมได้เพิ่มขึ้นประมาณ
ร้อยละ 10 จากปี ค.ศ. 1913 ถึงปี ค.ศ. 1940 ในสหรัฐอเมริกาประชาชนมีแนวโน้มออกจาก

ตารางที่ 13.1

ผลผลิตที่แท้จริงต่อหนึ่งชั่วโมงการทำงาน(หน่วย: ดอลลาร์ ณ ราคาคงที่ปี ค.ศ. 1926-1934)

ปี และ ประเทศ	ภาคเกษตรกรรม	ภาคอุตสาหกรรม	ภาคบริการและอุตสาหกรรมขนาดย่อม
สหรัฐอเมริกา			
1909-11	0.181	0.402	0.782
1939-41	0.282	1.070	1.241
สาธารณรัฐอังกฤษ			
1904-10	0.145	0.176	0.411
1937	0.200	0.353	0.669

ที่มา: Clark, Conditions of Economic Progress, pp. 316-317.

จากภาคเกษตรกรรมมาทำงานในภาคการบริการมากขึ้น และได้มีการแบ่งงานกันตาม
แนวความคิด Division of Labour ซัดเจนมากขึ้นอันเนื่องมาจากการขยายตัวของระบบ
เศรษฐกิจแบบตลาด มีการใช้เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนอย่างกว้างขวาง มีการ
ปรับปรุงระบบการคมนาคมขนส่งซึ่งนำไปสู่การเกิดอุตสาหกรรมรထยนต์ รถบรรทุก และ
ความเชี่ยวชาญทางด้านช่างเทคนิคที่มีมากขึ้น ปริมาณสินค้าที่จำหน่ายมีอัตราการเพิ่มขึ้น
สูงกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรและรายได้ จากตัวเลขสถิติได้แสดงให้เห็นว่าปริมาณ
สินค้าที่ขนส่งโดยทางรถไฟได้เพิ่มขึ้นจาก 301.1 พันล้านตันในปี ค.ศ. 1913 เป็น 740.5
พันล้านตันในปี ค.ศ. 1944 ในขณะที่ปริมาณสินค้าที่ขนส่งโดยรถบรรทุกในปี ค.ศ. 1913
แทนจะไม่มีเลย ได้เพิ่มขึ้นเป็น 48.5 พันล้านตันในปี ค.ศ. 1940 ปริมาณสินค้าที่ขนส่ง
โดยทางน้ำเพิ่มขึ้นเป็น 117.3 พันล้านตันในปี ค.ศ. 1940

13.2 เทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางอุตสาหกรรม (New Industrial Technology)

การนำเอาระบบการแบ่งงานกันทำมาใช้อ่ายแพร่หลายในโรงงานอุตสาหกรรมมีผลทำให้ประสิทธิภาพของแรงงานสูงขึ้น ในขณะเดียวกัน ได้มีการปรับปรุงและนำเอา เทคโนโลยีการผลิตใหม่ ๆ มาใช้กันในการผลิตสินค้ามากขึ้น ความพากยานเหล่านี้ทำให้เกิดการพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ เพื่อนำมาใช้แทนแรงงานคนทำให้สินค้าที่ผลิตจากเครื่องจักรมีมาตรฐานเท่าเทียมกัน ต้นทุนในการผลิตลดลง รวมทั้งเกิดวิธีการบริหารแบบใหม่ โดยนำเอาหลักทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์กับการบริหาร และยังได้มีการพัฒนาระบวน การผลิตอนินทรีย์สามารถใช้มากขึ้น เครื่องมือเครื่องใช้แบบใหม่ถูกนำมาใช้ในอุตสาหกรรม ที่สำคัญ เช่น อุตสาหกรรมปูนซิเมนต์ อุตสาหกรรมเหล็กกล้า มีการนำเอาเครื่องจักร ทางธุรกิจมาใช้ในการบริหารกิจการ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องจักรลงบัญชี เครื่องคอมพิวเตอร์ ทำให้การเก็บตัวเลขและข้อมูลในการผลิตและการคำเป็นไปอย่างถูกต้องและรวดเร็ว

การวิจัยทางเคมี ได้มีบทบาทสำคัญมากขึ้นในการผลิตสินค้า จนทำให้เกิดการผลิตแบบใหม่ซึ่งช่วยทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตสูงขึ้น ตัวอย่างเช่น ในการกลั่นน้ำมัน เชื้อเพลิงชนิดต่างๆ โดยเฉพาะน้ำมันเบนซินสามารถผลิตได้เป็นปริมาณมากขึ้น นอกจากนี้ การวิจัยทางเคมีเกิดการค้นพบสินค้านิคใหม่ เช่น พลาสติก การผลิตผ้าจากไส้สังเคราะห์(เรยอง) ซึ่งมีผลทำให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆ ขยายตัวออกไปพร้อมกับเกิด อุตสาหกรรมใหม่ๆ เช่น อุตสาหกรรมห้องเชิง ทำให้เกิดการค้าอาหารสด ผลไม้สด เนื้อสด การบรรจุหีบห่อ การบรรจุภัณฑ์ ทำให้สภาพของตลาดเปลี่ยนไป เกิดร้านค้าประเภทที่ผู้ซื้อต้องบริการตัวเองขึ้นมาก many

กระบวนการผลิตโดยอาศัยหลักการจัดการทางวิทยาศาสตร์ (Rationalization) ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายและสามารถเพิ่มผลผลิตได้อย่างมาก เพราะเป็นกระบวนการผลิตที่มุ่งจัดปัจจัยทางการสูญเสียต่ำทุก ๆ ด้าน เช่น การรวมโรงงานผลิตสินค้าเข้าด้วยกัน เพื่อเพิ่ม

ประสิทธิภาพและลดต้นทุน โดยการปิด โรงงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและมุ่งสนับสนุนเฉพาะ โรงงานที่มีประสิทธิภาพเพ่านั้น

Rationalization “ได้ถูกนำไปใช้ในอุตสาหกรรมเหมือนแร่ ซึ่งใช้วิธีการผลิตแบบ สายพาน (Assembly Line) โดยการวางแผนในการผลิตให้สามารถจัดจำนวนคนงานลง ได้อย่างมาก การผลิตสินค้าแต่ละชิ้นตอนจะผ่านไปบนสายพานโดยมีคนงานทำหน้าที่ เคลื่อนของตนไป นับเป็นการผลิตที่ก่อให้เกิดการแบ่งงานกันทำ ใช้คนงานอย่างเต็มที่และ แรงงานเคลื่อนไหวน้อยที่สุดเป็นการขัดความสูญเปล่าของแรงงานประยัดเวลาในการ ผลิต ประยัดแรงงาน สินค้ามีมาตรฐาน ประยัดพื้นที่ และช่วยทำให้เกิดการประยัดใน วัตถุดิบด้วย เพราะไม่ต้องขนย้ายและใช้วัตถุดิบสม่ำเสมอ จากการนำเอาวิธีการจัดการผลิต แบบใหม่ดังกล่าวมาใช้ ทำให้ปริมาณการผลิตสินค้าต่างๆเพิ่มขึ้นอย่างมาก เกิดการผลิต ขนาดใหญ่ (Mass Production)

13.3 การเปลี่ยนแปลงกรรมวิธีการผลิตในภาคเกษตรกรรม

ในระยะก่อนสังคมโลกครั้งที่ 1 ประสิทธิภาพในการผลิตของแรงงานในภาค เกษตรกรรมอยู่ในระดับต่ำกว่าของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นผลจากการขาดแคลนเครื่องมือ เครื่องใช้ที่ทันสมัยและเครื่องทุนแรงในการประกอบการเกษตร เนื่อที่ในการเพาะปลูกมี จำกัด ทำให้ขาดการผลิตไม่ใหญ่พอก ราคาสินค้าเกษตรอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับราคา สินค้าอุตสาหกรรม และไม่ค่อยมีคนอยากลงทุนในการเกษตร เพราะความเสี่ยงสูงและ กำไรน้อย

แม้ว่าภาคเกษตรกรรมจะเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในกระบวนการเครื่องจักรกลมาใช้ใน การผลิตก็ตาม แต่เมื่อสังคมโลกครั้งที่ 1 สงบลงแล้ว ภาคเกษตรกรรมได้มีการพัฒนาใน ด้านต่าง ๆ มากขึ้น เช่น

1. รู้จักนำเอาไฟฟ้ามาใช้ในการผลิตทางเกษตรนอกเหนือจากการให้แสงสว่าง เช่น นำอาพาลังงานไฟฟ้ามาใช้กับเครื่องมือทางการเกษตร ใช้กับตู้เย็น ใช้ในการฟักไข่

2. ให้ความสำคัญในเรื่องสุขอนามัยและความสะอาดในการผลิตสินค้าทางเกษตร โดยเฉพาะในการรีคัมวัว

3. รู้จักการเก็บรักษาคุณค่าทางอาหารและสามารถเก็บรักษาอาหารไว้ได้นานโดยใช้ความเย็นเข้ามาช่วย

4. มีการนำเอาเครื่องจักรกลการเกษตรมาใช้ในการเพาะปลูกมากขึ้น เช่น รถแทรกเตอร์ รถไถนา รถคราด เครื่องเก็บเกี่ยวผลผลิต เป็นต้น (ตารางที่ 13.2)

5. ได้นำเอาปุ๋ยเคมีมาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตรซึ่งมีผลทำให้ได้พืชผลที่มีคุณภาพดี ให้พันธุ์พืชที่ดี และได้มีการคิดค้นการผลิตปุ๋ยเคมีเพื่อใช้แทนปุ๋ยธรรมชาติที่มีจำนวนไม่พอเพียง

6. ได้มีการพัฒนาพันธุ์พืชพันธุ์ใหม่และพันธุ์สัตว์ที่ให้ผลผลิตเนลี่ย(Yield) สูง

7. รัฐบาลให้ความคุ้มครองการผลิตสินค้าเกษตรกรรมในประเทศโดยการจัดเก็บภาษีสินค้าเกษตรที่นำเข้าจากต่างประเทศ ให้การอุดหนุนและส่งเสริมการเกษตรภายในประเทศ

ตารางที่ 13.2

จำนวนรถแทรกเตอร์ในยุโรปและสหรัฐอเมริกา

ประเทศ	จำนวนรถแทรกเตอร์(พันคัน)			จำนวนที่ดิน(Hectare)ต่อแทรกเตอร์ 1 คัน		
	1930	1939	1951	1930	1939	1951
ยุโรป	130	270	963	1,277	615	171
สหรัฐอเมริกา	1,020	1,597	3,800	217	138	53

ที่มา:S.B. Clough, European Economic History, 2nd ed. New York: McGraw-Hill Company, 1968.

แม้ว่าในระยะหลังสุดครั้งที่ 1 เกษตรจะประสบความสำเร็จในการเพิ่มผลผลิตทางเกษตรและการปศุสัตว์ แต่เกษตรกรก็ยังคงเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคจำนวนมาก หลายประการ คือ

(ก) ในการที่จะนำอานาคตโนโลยีการผลิตหรือเครื่องจักรกลที่ทันสมัยมาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิตนั้น จำเป็นต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก ในขณะที่ราคางานค่าเกย์ตรอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นเกย์ตรครต้องกู้ยืมเงินโดยเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง เพื่อจะได้มีเงินมาใช้ในการจัดหาเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการผลิต ในเยอรมันนีเกย์ตรครต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพิ่มขึ้นถึง 236 เปอร์เซ็นต์ จากปี ค.ศ. 1924 ถึง ปี ค.ศ. 1932 เมื่อร่วมจำนวนหนึ้นแล้วภายในที่จ่ายให้แก่รัฐคิดเป็นร้อยละ 69 ของรายได้ของเกย์ตรคร ในสหรัฐอเมริกา เกย์ตรครจำนวน 27.8 รายใน 1,000 ราย ต้องนำทรัพย์สินไปจำนองเจ้าหนี้ ในที่สุดรัฐบาลสหรัฐอเมริกาจึงได้ให้ความช่วยเหลือแก่เกย์ตรคร โดยให้เงินอุดหนุนให้เงินกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ รับประกันราคาสินค้าเกย์ตร สำหรับในประเทศไทยอังกฤษ ก็มีการตั้งสำเพ็งภาษีสำหรับสินค้าเกย์ตรกรรมนำเข้าจากต่างประเทศ

(ข) การเปลี่ยนแปลงในลักษณะการบริโภคอาหาร และรูปแบบของการค้าระหว่างประเทศ ส่งผลกระทบต่อการผลิตของภาคเกษตร ในระหว่างปี ค.ศ. 1910 ถึง 1938 ประชาชนมีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 13 แต่การบริโภคข้าวสาลี และข้าวไร่น์ต่อประชากรหนึ่งคน ได้ลดลงประมาณร้อยละ 9 เพราะประชาชนหันไปบริโภคผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ ผลไม้และผักเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นการเพาะปลูกบันทึกดินขนาดใหญ่และนำเอาเครื่องมือเครื่องจักรมาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตรให้มากขึ้น ได้ส่งผลให้ราคางานค่าเกย์ตรตกต่ำลง ไปมากและลดต่ำมากกว่าราคางานค้าอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นผลเสียต่อประเทศที่ผลิตสินค้าเกษตรกรรมเพื่อส่งออก เช่น ในช่วงระยะเวลาปี ค.ศ. 1925-1929 เทียบกับระยะเวลาปี ค.ศ. 1935-1938 การส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญ ๆ ของสหรัฐอเมริกาและแคนาดาลดลงถึง 2/3 ของปริมาณการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมทั้งหมด ส่วนประเทศไทยเชย ซึ่งเคยส่งออกสินค้าเกษตรกรรมปีละประมาณ 10.5 ล้านเมตริกตัน ได้ลดลงเหลือเพียงปีละประมาณ 1.2 ล้านเมตริกตันเท่านั้น สำหรับประเทศไทยเดนมาร์กซึ่งเป็นประเทศที่ส่งออกสินค้าเกษตรกรรม ก็ส่งออกไวน์น้อยลงนั่นคือ ตัวนีการส่งออกลดลงจาก 149 ในปี ค.ศ. 1929 เหลือเพียง 81 ในปี ค.ศ. 1933 (1913 เป็นปีฐาน) ประเทศไทยอังกฤษซึ่งเป็นประเทศที่ส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม

กีส่งออก ได้น้อยลง เช่น กัน นั่นคือ ดัชนีการส่งออกสินค้าสำเร็จรูปลดลงจาก 163 ในปี ค.ศ. 1929 (1913 = 100) เหลือเพียง 124 ในปี ค.ศ. 1933

(ค) นโยบายของประเทศต่างๆเกี่ยวกับการค้าสินค้าเกษตรกรรมระหว่างประเทศ ได้เปลี่ยนไปโดยประเทศต่างๆได้วางโครงการที่จะผลิตสินค้าเกษตรมากขึ้นเพื่อให้เพียงพอ สำหรับการบริโภคภายในประเทศ ได้นำเข้ามาตราการต่าง ๆ มาใช้ เช่น การห้ามนำเข้าสินค้าเกษตร กำหนดปริมาณเงินตรา ต่างประเทศที่จะนำไปซื้อสินค้าเกษตรกรรมจากต่างประเทศ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรกรรมในประเทศ การดำเนินมาตรการต่างๆดังกล่าวต้องใช้เงินทุนจำนวนมากส่งผลให้ต้นทุนในการผลิตสินค้าเกษตรสูงขึ้น ราคาข้าวสาลีในกรุงเบอร์ลินและปารีสสูงขึ้นเป็นสองเท่าของราชาข้าวสาลีในเมืองลิเวอร์พูล สาธารณรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตามการเพิ่มผลผลิตสินค้าเกษตร ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศ และเพื่อคุ้มครองประเทศต่างๆ จึงได้ทำการแบ่งเนื้อที่เพาะปลูกทางเกษตรให้มีขนาดเล็กลง อย่างไรก็ตาม การเคลื่อนย้ายของประชาชนจากชนบทเข้าสู่เมืองหลวงที่บังคับดำเนินต่อไป การผลิตสินค้าเกษตรในที่ดินขนาดเล็ก จึงมีต้นทุนในการผลิตสูง ยกเว้นการผลิตที่ใช้แรงงานจำนวนมาก ในการผลิต ดังนั้น การเลี้ยงสัตว์ปีก การผลิตผลิตภัณฑ์จากนม การทำสวนผลไม้ จึงเป็น กิจกรรมที่สามารถดำเนินไปได้อย่างดีบนที่ดินขนาดเล็ก ในขณะที่การเพาะปลูกธัญพืช การเลี้ยงแกะ หรือ การทำปศุสัตว์กลับไม่ประสบผลสำเร็จนั่นที่ดินขนาดเล็ก

13.4 เศรษฐกิจตกต่ำครั้งยิ่งใหญ่ (Great Depression) ในทศวรรษ 1930

หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 นับว่าเป็นช่วงระยะที่ประเทศต่างๆอยู่ในระยะการฟื้นตัว ทางเศรษฐกิจ เช่น มีการขยายตัวในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตามปรากฏ ว่าในทศวรรษ 1930 ได้เกิดเหตุการณ์ที่สำคัญที่สุดขึ้น นั่นคือ การเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ

ครั้งยิ่งใหญ่ (Great Depression) จากเหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้รูปแบบของประเทศต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการคุ้มครองความคุ้มภาวะเศรษฐกิจของประเทศให้มีเสถียรภาพ

การเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำที่เกิดขึ้นครั้งนี้ มิใช่เหตุการณ์ใหม่ที่เกิดกับประเทศต่างๆทั่วโลก แต่การเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในปี ค.ศ.1930 แตกต่างจากครั้งอื่น ๆ เพราะได้ส่งผลกระทบออกไปเกือบทั่วโลก โดยเริ่มน้ำหนักที่สหรัฐอเมริกา ก่อนประเทศอื่น แล้วค่อยขยายตัวออกไปยังประเทศทางแถบตะวันตก ในช่วงปี ค.ศ. 1925-1929 ดัชนีรายได้ประชาชาติที่แท้จริงของสหรัฐอเมริกาได้ลดลงจาก 100 เหลือเพียง 68 ในปี ค.ศ. 1931 ดัชนีรายได้ประชาชาติของฝรั่งเศสลดลงเป็น 91 ในปี ค.ศ. 1936 ส่วนของเยอรมันีลดลงเป็น 80 ในปี ค.ศ. 1932 ในสหรัฐอเมริกา จำนวนประชากรว่างงานเพิ่มขึ้นอย่างมากจาก 429,000 คน ในปี ค.ศ. 1929 เป็น 12,000,000 คน ในปี ค.ศ. 1933 จากจำนวนแรงงานทั้งหมด 48,000,000 คน สำหรับประเทศต่าง ๆ ของยุโรปตะวันตก ประชากรว่างงานเพิ่มขึ้นจาก 3,500,000 คน ในปี ค.ศ. 1921-1925 เป็น 15,000,000 คน ในปลายปี ค.ศ. 1932 ส่วนในเยอรมันนีประสบกับภาวะการว่างงานอย่างรุนแรงที่สุด โดยมีจำนวนคนว่างงานถึงร้อยละ 43 ของจำนวนแรงงานทั้งหมดของประเทศ

ผลของการเศรษฐกิจตกต่ำได้ส่งผลทำให้เกิดการล้มละลายของบุคคล และธุรกิจต่าง ๆ ธุรกิจการค้าได้รับความกระทบกระเทือนอย่างหนัก ดัชนีการผลิตทางอุตสาหกรรมชี้僭指数 311 ในปี ค.ศ. 1929 ลดลงเหลือเพียง 192 ในปี ค.ศ. 1933

ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่วิกฤติการณ์ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ

1. การผลิตสินค้าสำคัญบางอย่าง เช่น รั้นพืช ทองแดง และฝ้าย ในสหรัฐอเมริกา และสินค้าอาวุธยุทโธปกรณ์ของประเทศที่เข้าร่วมสงครามในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 ได้เพิ่มขึ้นอย่างมาก แต่หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 1 ความต้องการสินค้าดังกล่าวได้ลดลงอย่างมาก โดยที่ไม่มีการปรับการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการที่ลดลงได้

2. การเร่งรีบในการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนโรงงานที่ถูกทำลายไปในระหว่างสงคราม และเพื่อผลิตสินค้าตอบสนองความต้องการที่สะสมไว้มากในยามสงคราม อย่างไรก็ตามเมื่อความต้องการซื้อที่ได้สะสมได้รับการตอบสนองไปแล้วเป็นส่วนใหญ่ ปริมาณการผลิตเริ่มมีมากเกินความต้องการ

3. การจ่ายค่าปฏิกรณ์ของสหภาพแรงงาน เป็นไปอย่างไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดภาวะเงินเพื่อราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงไปมาก อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง ค่าของเงินตราของประเทศต่าง ๆ ในยุโรปตกต่ำลงมาก ซึ่งเป็นผลเสียต่อการค้าในประเทศและระหว่างประเทศตลอดจนการผลิตของประเทศ

4. การที่ดัชนีราคาหุ้นของธุรกิจที่สำคัญจำนวน 421 รายของสหรัฐอเมริกาได้สูงขึ้นมากจาก 100 ในปี ค.ศ.1926 เป็น 225 ในปี ค.ศ.1929 ได้ทำให้นักเก็งกำไรคาดว่าราคาหุ้นคงจะสูงขึ้นไปอีก จึงพากันถือหุ้นโดยยอมเสียค่าเบี้ยในอัตราเรื้อยละ 10 เพื่อจะซื้อหุ้นซึ่งจะจ่ายเงินปันผลให้เพียงอัตราเรื้อยละ 2 เท่านั้น ณ ราคานี้เป็นอยู่ซึ่งเป็นสภาวะที่ราคาหุ้นไม่ได้เป็นไปตามสภาพความเป็นจริง ในที่สุดปริมาณการซื้อขายหุ้นลดลง ตลาดหุ้นที่นิวยอร์ก ต้องล้มละลายในเวลาต่อมา โดยดัชนีราคาหุ้นได้ลดลงอย่างรวดเร็วเหลือเพียง 34 ในปี ค.ศ.1932 ผลที่ตามมาคือ ธนาคารได้จำกัดเงินกู้และเรียกเงินกู้คืนทันทีที่ครบกำหนด นอกจากนั้นธนาคารยังเข้มงวดในการให้กู้ยืม ทำให้เข้าของกิจการจำนวนมากต้องเลิกกิจการของตน และทำให้เกิดการว่างงานขึ้นโดยทั่วไป

จากเหตุการณ์ดังกล่าว รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก่อนที่จะเกิดความไม่สงบทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจขึ้น หลากหลายการเดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ ในเชิงโลกตะวันตก เริ่มยอมรับว่าการเข้าไปอยู่เกี่ยวในกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยรัฐบาลนั้นเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อความกินดืออยู่คือของประชาชน อย่างไรก็ตามปรากฏว่าในระยะเวลาหนึ่น ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศต่าง ๆ เสื่อมโทรมลง และก่อให้เกิดความตึงเครียดทาง

การเมืองระหว่างชาติตามกันนี้ ประเทศค่าต่างๆต้องพึ่งตนเองมากขึ้น จึงทำให้เกิดลักษณะสังคมใหม่ขึ้น เช่น ลัทธิคอมมิวนิสม์(Communism) ซึ่งเชื่อว่ารัฐบาลควรเป็นเจ้าของและดำเนินการควบคุมปัจจัยการผลิตทั้งหมดเพื่อจัดสรรผลผลิตให้เกิดความเท่าเทียมกัน และไม่ให้เอกชนมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ส่วนลัทธิฟاشิสม์(Fascism) เชื่อว่าพลประโภชน์ของรัฐสำคัญกว่าของเอกชนและนโยบายเศรษฐกิจการกำหนดโดยตัวแทนของกลุ่มพลประโภชน์ทุกฝ่าย และรัฐจะเป็นตัวแทนของกลุ่มพลประโภชน์เหล่านี้ในการควบคุมและจัดการธุรกิษาการที่สำคัญ ส่วนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของเอกชนนั้น แม้ว่าจะยังคงมีอยู่แต่รัฐก็สามารถเข้าควบคุมหรือเข้าขึ้นทรัพย์สินนั้นเพื่อเพิ่มกำลังทางเศรษฐกิจและการทหารของชาติ

ในขณะที่ราคاستีนค้าต่าง ๆ ยังปกติ ราคاستีนค้าเกณฑ์กรรมกลับลดลงและดอกเบี้ยเงินกู้สูงขึ้น นักธุรกิจต้องกู้เงินในอัตราดอกเบี้ยที่สูง จึงทำให้ต้นทุนในการดำเนินธุรกิจสูงตามไปด้วย ดังนั้nnักธุรกิจไม่ค่อยกล้าลงทุนเพราะหากลงทุนผลิตไปแล้ว สินค้าต่าง ๆ ที่ออกสู่ตลาด เมื่อไม่มีคนซื้อแล้วผลเสียจะตกอยู่กับผู้ขาย ดังนั้นการลงทุนจึงลดลงอย่างมาก ซึ่งสภาพของเศรษฐกิจขณะนั้นก็เป็นจริงคังที่นักธุรกิจคาดไว้ คือ ประชาชนไม่กล้าซื้อสินค้า หรืออาจจะกล่าวได้ว่า หากคนซื้อสินค้าหาก สินค้าต่าง ๆ ถ้าสต็อกมากmany ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1929 ตลาดหุ้นที่นิวยอร์กพังทลาย ช่วงเวลาเพียง 2 เดือนกว่า คือ ตั้งแต่วันที่ 3 กันยายน ถึงวันที่ 13 พฤศจิกายน ปริมาณการซื้อขายหุ้นที่ New York Stock Exchange ลดลง 30 พันล้านдолลาร์ทันทีเมื่อถึงเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1932 ดัชนีราคาหุ้นลดลงเพียง 34 (ปี ค.ศ. 1926 = 100) ณ จุดนี้เองไปทำให้นักธุรกิจมองถูกทางของการลงทุนว่า เป็นไปได้ยากมีแต่ทางขาดทุน ธนาคารก์รัมมัคระวังในการลงทุน เข้มงวดในการให้กู้ยืม เพราะเกรงว่าผู้ขอกู้เงินไป จะไม่สามารถนำเงินที่กู้มาชำระคืนได้ ดังนั้นเมื่อนักธุรกิจต้องการเงินเพื่อนำมาใช้ในกิจการของตนก็ต้องถูกปฏิเสธจากบรรดาแหล่งเงินทุนต่าง ๆ จึงมีผลทำให้เจ้าของกิจการทั้งหลายต้องปิดกิจการตอนเอง เกิดคนว่างงานทั่วไปในขณะนั้นไม่มีมาตรการใด ๆ ที่พ่อจะเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการแก้ไขสภาพเศรษฐกิจที่พังทลายได้

แต่รัฐบาลต้องกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อความอยู่รอดของประเทศ จะปล่อยให้เหตุการณ์ต่าง ๆ ปรับตัวของมันเองย่อมไม่ได้ (ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิวัติหรือความวุ่นวายสับสนของสังคมในโอกาสต่อไป) หน้าที่ของรัฐบาลของประเทศไทยจะต้องจัดตั้งให้เกิดความอยู่ดีกินดีแก่ประชาชน ให้ความมั่นใจแก่รายภูมิอยู่แล้ว หากแต่ละประเทศจะหันพึงตนเองยังจะทำให้เหตุการณ์ลุกลามไปอีก สิ่งสำคัญขณะนี้ คือ ทุกประเทศจะต้องร่วมมือกันแต่เหตุการณ์ขะนนีบังคับ และทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเตาลง ประเทศต่าง ๆ ต้องพึงตนเอง จึงทำให้เกิดลักษณะสังคมใหม่ ๆ เช่น ลักษณะมิวนิสต์และบางประเทศเกิดลักษณะโซเชียลิสต์ซึ่งเชื่อว่า ลัทธินายทุนไปไม่รอดแน่ การปล่อยให้เอกชนกระทำการโดยอิสระย่อมไร้ประโยชน์ ดังนั้นรัฐบาลควรจะทำสิ่งเพื่อจะได้ควบคุมกิจการทุกอย่าง ได้โดยง่าย ทั้งการผลิตและการจำหน่าย เพื่อจะได้เกิดความอยู่ดีกินดี ตัวอย่างเช่น ลักษณะฟاشิสม์ (Fascism) ที่มีความเชื่อว่ากิจการทุกอย่างรัฐบาลทำได้ดีกว่าเอกชน ดังนั้นโดยนายเศรษฐกิจก็กำหนดโดยคณะกรรมการของพระองค์ฟاشิสม์ และอยู่ภายใต้การควบคุมของฟاشิสม์ กิจการที่สำคัญ ๆ เช่น อุตสาหกรรมสำคัญ ๆ ต้องสงวนไว้สำหรับชาวอิตาเลี่ยเท่านั้น รัฐจะต้องให้ความช่วยเหลือ ต้องควบคุมกิจการอุตสาหกรรมนั้น ๆ ถึงแม้ว่าบางครั้งจำเป็นต้องยกมาเป็นของรัฐ รัฐก็ต้องทำเพื่อความมั่นคงและแข่งแกร่งของเศรษฐกิจและการทหาร

อย่างไรก็ตามสำหรับนโยบายของลักษณะมิวนิสต์ไม่เป็นที่ยอมรับกันในประเทศไทย ตะวันตก เจ้าของธุรกิจไม่เห็นด้วย และยังแสดงความเห็นคัดค้านอีกด้วย ส่วนบรรดาผู้ที่ไม่ได้เป็นเจ้าของธุรกิจ เช่น คนงาน พนักงานที่ทำงานอย่างมีสมรรถภาพ ส่วนประเทศรัสเซียเป็นประเทศแรกที่ยอมรับเอาความคิดในการปกครอง โดยปกครองแบบเผด็จการ และรู้สังข์ได้ยึดเอาการต่าง ๆ มาทำสิ่ง เช่น กิจการผลิต และ การจำหน่าย ยังได้พยายามสร้างอุตสาหกรรมบางอย่างที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เช่น ส่งเสริมอุตสาหกรรมผลิตเครื่องอาวุธยุทธปกรณ์สังคม ซึ่งเป็นสินค้าที่นอกเหนือไปจากความต้องการของประชาชน พระองค์มิวนิสต์ในรัสเซียซึ่งมีสมาชิกประมาณ 2 ล้านคนจากประชากร

ทั้งหมด 170 ล้านคน ในปี ค.ศ.1936 และหัวหน้าพรรครีบอตต์ โจเซฟ สตาลิน ผู้นำพรรครัฐบาลตั้งแต่ปี ค.ศ.1925 ถึง 1953 จัดตั้งนโยบายและวางแผนกู้ภัยต่าง ๆ จนทำให้บรรดาสมาชิกมีความอยู่ดีกินดีอย่างสันติเหลือ ประเทศสังคมนิยมในยุโรปสมัยนี้เรียกว่าเศรษฐกิจตลาดต่ำได้เปลี่ยนแนวความคิดจากลัทธิมาร์กซ์ เป็นลัทธิมาร์กซ์แบบปฏิรูปโดยมีเรื่องการวางแผนทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

ส่วนลัทธิฟาสซิสต์นั้นมีการเปลี่ยนแปลงมากตามนักเหมือนลัทธิคอมมิวนิสต์ เป็นนิโตร บุสโซลินี (Benito Mussolini) มีอำนาจในอิตาลีในปี ค.ศ.1922 ลัทธิสังคมนิยมอีกลัทธินึงซึ่งคู่กับลัทธิฟาสซิสม์ คือ ลัทธิเผด็จการในประเทศเยอรมัน พรรครัฐสังคมนิยมแห่งชาติภายใต้การนำของชิตเลอร์ได้ขึ้นมาในการเลือกตั้ง และเข้าปกครองประเทศในปี ค.ศ.1933 นโยบายต่าง ๆ คล้ายกับประเทศอิตาลี นโยบายเศรษฐกิจถูกควบคุมโดยสิ้นเชิงโดยผู้นำ คือ ออดอล์ฟ 希特เลอร์ (Adolph Hitler)

13.5 เศรษฐกิจตลาดต่ำครั้งยิ่งใหญ่และการแก้ไข

แม้ว่าประเทศต่าง ๆ จะพยายามแก้ไขสถานการณ์และเศรษฐกิจของตนเองด้วยการเปลี่ยนระบบการปกครองเป็นสังคมนิยม หรือ คอมมิวนิสต์ แต่สภาพเศรษฐกิจของประเทศก็มีส่วนคล้ายคลึงกัน คือประสบกับเศรษฐกิจตลาดต่ำอย่างหนัก สถาบันการเงินอย่างหนึ่งซึ่งได้รับความกระแทกกระเทือนมากคือ ตลาดหุ้น ธุรกิจไม่สามารถหาเงินมาดำเนินกิจการได้ ธนาคารผู้ให้เงินกู้พยาบาลเรียกเงินที่ให้กู้ยืมกลับคืน รัฐจึงต้องดำเนินการบางอย่าง คือ ประกาศเลื่อนวันชำระหนี้ของบรรดาลูกหนี้ออกไปอีกเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้ธนาคารกลางขยายเครดิตออกไปอีก จัดตั้งสถาบันการเงินพิเศษขึ้นเพื่อช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของเศรษฐกิจ บางประเทศถึงกับประกาศคลายเงินตราของตนเอง เพื่อช่วยให้สินค้ามีราคาสูงขึ้นบ้าง และช่วยลดภาระหนี้สิน รวมทั้งช่วยให้เกิดการส่งออกสินค้าออกนอกอาณานิร្យบั้งค้อตั้งกำแพงภาษีป้องกันสินค้าเข้า

ในประเทศสหรัฐอเมริกา บรรดาธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ต้องปิดตัวเองชั่วคราวในเดือนมีนาคม ค.ศ.1933 เมื่อแฟรงกลิน รูสเวลต์ เข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดี ได้ให้ธนาคารต่าง ๆ เปิดดำเนินกิจการใหม่ แล้วเพิ่มอำนาจของธนาคารกลางสหรัฐ(Federal Reserve System)ให้สามารถทำการควบคุมเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งให้สามารถบริหารเศรษฐกิจได้อย่างกว้างขวางอีกด้วย ในประเทศฝรั่งเศส รัฐบาลได้แต่งตั้งตัวแทนของบริหารเศรษฐกิจให้อยู่ใน Board of Regents ของธนาคารแห่งประเทศไทย มีจำนวนมากขึ้น เพื่อสามารถออกกฎหมายที่ต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐบาล อันจะบรรเทาความเดือดร้อนของสังคมทางด้านการเงิน สำหรับประเทศไทยเยี่ยมนั้นมีการบริหารที่ดี อันจะไปมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย

ประเทศไทยลดค่าเงินตราของตนลง ส่วนใหญ่แล้วเป็นประเทศที่มีเงินตราเป็นที่ยอมรับและใช้กันอยู่ทั่วไปและบางประเทศเก็บเงินตราไว้ เป็นเงินสำรอง เมื่อประเทศไทยนั้นลดค่าเงินตราลงประเทศอื่น ๆ ก็ลดลงตามไปด้วย ประเทศไทยหรือสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี ค.ศ.1933-1934 ลดค่าเงินคอลลาร์ลงไปถึง 41 เปอร์เซ็นต์ ประเทศไทยอังกฤษออกจากมาตรฐานทองคำในปี ค.ศ.1931 และลดค่าเงินปอนด์สเตอร์ลิง 30 เปอร์เซ็นต์ ประเทศไทยฝรั่งเศสลดค่าเงินตราของตนลงสองครั้งในปี ค.ศ.1936 และปี ค.ศ.1938 ประเทศไทยเนเธอร์แลนด์ก็ลดค่าเงินตราของตนลงด้วยในปี ค.ศ.1936 ส่วนประเทศไทยนั้น ก็ลดค่าเงินตราของตนลงในปี 1936ประเทศไทยหรือสหรัฐอเมริกาก็ใช้การว่างงานโดยการจัดตั้ง Civilian Conservation Corps (1933) ด้วยการดำเนินการบางอย่างเพื่อให้คนมีงานทำ เช่น การปลูกป่าใหม่ การก่อสร้างท่าน้ำกันน้ำ การก่อสร้างอื่น ๆ ที่จะก่อให้เกิดการนิยงานทำซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นงานของรัฐบาลทั้งสิ้น ต่อมารัฐบาลได้จัดตั้ง Work Progress Administration (1935) โดยว่าจ้างบรรดาคนว่างงานที่มีความรู้ไปทำงานเป็นกรรมกร เช่น นักวิชาการ จิตกร เป็นต้น คนงานเหล่านี้ทำงานในโครงการสร้างเขื่อนใหญ่ ๆ ทางตะวันตกรวมทั้งโครงการ Tennessee Valley Authority

ในประเทศทางยุโรปนั้นรัฐบาลบางประเทศยังต้องจ่ายเงินให้กรรมกรต่อไปถึงแม้ว่าจะเกินกว่าเงินที่ตั้งเป็นสำรองไว้ก็ตาม เช่น ประเทศอังกฤษ เป็นต้น ต้องจ่ายเงินให้แก่ กรรมกรถึง 63 เปอร์เซ็นต์เพื่อยับยั้งสถานการณ์นี้ให้แล้วรายลงไปอีก จะเห็นได้ว่าประเทศต่าง ๆ ก็พยายามอย่างยิ่งที่จะกู้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศไว้ด้วยการจ้างกรรมกรทำงานขนาดใหญ่ ๆ เช่นสร้างเขื่อน ทำถนน เป็นต้น ในประเทศอิตาลี รัฐต้องจ้างกรรมกรเป็นจำนวนมากในการถอนที่ดิน และสร้างถนน ในประเทศเยอรมันประชากรที่ว่างงานถูกจ้างเข้าไปเป็นพหุหารในกองทัพประเทศฝรั่งเศสรัฐบาลจ้างคนเข้าทำงานในป้อมมายิโน เป็นแนวทางลดอุดหนุนแคนระหัวงฝรั่งเศสกับเยอรมันและสวิตเซอร์แลนด์จนถึง Ardennes รวมทั้งเชื่อกันว่าขนาดใหญ่หลายโครงการ

ที่สำคัญที่สุดคือ รัฐต้องยื้นเมืองเข้าเกียร์ข้องับธุรกิจของเอกชน โดยเข้าซื้อหุ้นของบริษัทที่กำลังจะเลิกกิจการ โดยรัฐต้องจ่ายเงินอย่างมากในการกู้สถานการณ์นี้ ตัวอย่างที่ดี เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐจัดตั้ง Reconstruction Finance Corporation เป็นสถาบันการเงินเพื่อการบูรณะ ซึ่งมีทุนถึง 4 พันล้านเหรียญอเมริกัน เริ่มจัดตั้งในปี ค.ศ.1932 สถาบันการเงินแห่งนี้ให้เงินกู้ยืมแก่ธุรกิจเอกชน ในประเทศอิตาลีได้มีการจัดตั้งสถาบันแห่งหนึ่งขึ้นมาเพื่อการบูรณะอุตสาหกรรมเรียกว่า Institute for Reconstruction of Industry เรียกย่อ ๆ ว่า IRI ในปี ค.ศ.1933 มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินแก่อุตสาหกรรมต่าง ๆ ของประเทศอิตาลี สถาบันแห่งนี้ในปี ค.ศ.1937 ได้ให้เงินกู้ยืมแก่อุตสาหกรรมถึง 40 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนอุตสาหกรรมทั้งหมด ประเทศฝรั่งเศส รัฐบาลให้เงินกู้ยืมแก่บริษัทด้วยเงินกู้ยืมกับบริษัทที่ทำการต่อเรือ Queen Mary ให้สามารถต่อเรือจนสำเร็จ ประเทศเยอรมันให้เงินกู้แก่กิจการอุตสาหกรรมนำมัน เพื่อจะได้นำมันไว้ใช้ในประเทศ

ส่วนทางด้านเกษตรกรรม ประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เพราะต้องการจะมีอาหารไว้เพื่อบริโภคในประเทศ ประเทศอังกฤษได้ออกกฎหมายที่เรียกว่า

Wheat Act 1932 เพื่อประกันราคาสินค้าเกษตรให้แก่กลุ่มเกษตรกร รวมทั้งสินค้าเกษตรยังไฉ่มีการควบคุมอย่างรัดกุม ทั้งโควต้าการส่งออก และมีการเก็บภาษีในอัตราสูงมาก ส่วนประเทศฝรั่งเศสนั้นได้ให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรที่ปลูกอยู่แล้วได้ให้เงินอุดหนุนแก่สินค้าเกษตรอื่น ๆ อีกด้วย ประเทศเดนมาร์กนั้นได้เปลี่ยนนโยบายการผลิตทางเกษตรลดสินค้าทางเกษตรที่ส่งออก และเพิ่มการผลิตสินค้าที่เคยสั่งเข้า เช่น สินค้าประเภทเนื้อสัตว์ เป็นต้น ผลอันนี้ทำให้เกิดการจัดสรรโควต้าสินค้าประเภทเนื้อสัตว์ที่สั่งเข้ามาเสียใหม่ เดิมประเทศเดนมาร์กเคยสั่งสุกรเข้าประเทศ 5 ล้านตัว ต่อมากลุ่มเหลือเพียง 3 ล้านใหม่ ด้วยประเทศเดนมาร์กนี้ยังพยายามลดการสั่งสินค้า วัวและควายอีกด้วย และส่งเสริมการผลิตน้ำตาลจนสามารถผลิตเพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ

ประเทศอังกฤษ และเนเธอร์แลนด์ต้องออกจากกระบวนการค้าเสรี แล้วออกกฎหมายที่ต่าง ๆ เพื่อป้องกันสินค้าเกษตรของตนเองคล้ายเดนมาร์ก แล้วเปลี่ยนนโยบายการผลิตเสียใหม่ เป็นการผลิตเพื่อความต้องการภายในประเทศ ประเทศเยอรมันก็เช่นกันขยายการผลิตทางเกษตรอย่างบานานใหญ่ ออกกฎหมายป้องกันผืนนาเล็ก ๆ ที่ใช้ในกิจกรรมเกษตร มิให้นำไปจำนำหรือนำไปแบ่งขาย หรือแบ่งเป็นมรดกแก่ลูกหลาน เพื่อต้องการให้ที่ดินที่เป็นที่ทำการหักยังคงสามารถผลิตได้ต่อไป

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ราคาสินค้าตกลงอย่างมาก ประธานาธิบดี รูสเวลต์ จึงต้องใช้นโยบาย New Deal เพื่อให้ความต้องการ และปริมาณสินค้ามีระดับเท่ากัน นอกจากนี้รัฐบาลยังจ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้แก่เกษตรกรที่จำเป็นต้องลดการผลิตลง กฎหมายนี้เรียกว่า Soil Conservation and Domestic Allotment Act ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้จัดสรรเงินจำนวนหนึ่งให้แก่ชาวนาผู้ซึ่งไม่ผลิตสินค้าเกษตรที่เกินความจำเป็น โดยนำที่ดินนั้นไปใช้ทางอื่น ผลคือในนโยบาย New Deal ของรูสเวลต์ ก็จ่ายเงินไปให้แก่ชาวนาถึง 40 เปอร์เซ็นต์ เป็นการ

ให้เครดิต มีที่นาเป็นประกัน โดยจัดตั้งเป็นสถาบันการเงินเรียกว่า Farm Credit Administration สถาบันแห่งนี้ให้เงินกู้ยืมแก่ชาวนาถึง 1,200,000,000 ดอลลาร์ เพียงช่วงระยะเวลา 4 ปี คือตั้งแต่ ก.ศ.1933 ถึง 1936 ซึ่งทำให้ชาวนาอเมริกันมีความอยู่ดีกินดีขึ้นมากกว่าแต่ก่อน

ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปพยายามอย่างยิ่งที่จะเข้ายารักษาสภาพเศรษฐกิจต่อต้านนิวไฮต์การเก่า ๆ จึงถูกนำมาใช้ เช่น ในอิตาลี และเยอรมัน การนัดหยุดงานถือว่าเป็นการผิดกฎหมาย กิจกรรมทุกอย่างรัฐเข้ามายควบคุมทั้งสิ้นในประเทศฝรั่งเศส ลักษณะ Collective Bargaining ได้ถูกนำมาใช้ในประเทศสหราชอาณาจักร กฎหมายฉบับหนึ่งชื่อ National Recovery Act(1933) และ Wagner Labor Relations Act (1935) กีต่อรัฐสภาเพื่อสร้างอำนาจการต่อรองของสหพันธ์กรรมกร

การแก้ไขสภาพของเศรษฐกิจต่อครั้งนี้ ประเทศต่าง ๆ ก็พยายามอย่างเต็มที่ที่จะทำให้สภาพการณ์อันเลวร้ายผ่อนคลายลง สิ่งที่เป็นผลแห่งความพยายามคือ เกิดการวางแผนเศรษฐกิจของประเทศเกิดขึ้น ที่เห็นได้ชัดคือ ประเทศรัสเซีย ประสบความสำเร็จอย่างมากในการวางแผนทางเศรษฐกิจ เป็นแพนระยะ 5 ปี แพนเศรษฐกิจเป็นที่ยอมรับกันในประเทศสังคมนิยม คือประเทศไทยและเยอรมันและประเทศอิตาลี ต่อมาประเทศฝรั่งเศสก็นำไปใช้บ้าง ก้าวต่อมาของแพนเศรษฐกิจคือการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารทางเศรษฐกิจ อันประกอบไปด้วยกรรมกร นายทุน ผู้บริโภค และตัวแทนของรัฐบาล ความคิดในเรื่องแพนเศรษฐกิจเพิ่งจะมาเริ่มต้นกันก่อน ก.ศ.1939 และตลอดจนกระทั่งหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงมีความเชื่ออย่างจริงจัง

สิ่งสำคัญอันดับต่อมาที่ทุกประเทศต้องคำนึงถึงคือ การเตรียมตัวเพื่อสังคมนิยมทั้งบัดนี้เรากล่าวได้ว่าสังคมนิยมเป็นเหตุการณ์ที่ยิ่งใหญ่มาก ประเทศทุกประเทศต้องคำนึงถึง เพราะเหตุนี้เอง ค่าใช้จ่ายในการป้องกันประเทศจึงมีจำนวนมหาศาล ในประเทศอังกฤษ ค่าใช้จ่ายในการป้องกันประเทศเพิ่มขึ้นมากกว่าสองเท่าตัว ฝรั่งเศส รัสเซียก็เช่นเดียวกัน จากปี ก.ศ.1937 ถึง 1939 ค่าใช้จ่ายในการป้องกันประเทศของเยอรมัน และ

อิตาลี เพิ่มนากมาย และมากกว่าประเทศที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเสียอีก ก่อนสังเวย์ โลกครึ่งที่ 2 ค่าใช้จ่ายในการป้องกันประเทศของประเทศต่าง ๆ เกินกว่าครึ่งหนึ่งของงบประมาณค่าใช้จ่ายของประเทศทั้งหมดเงินจำนวนที่มุ่งหวังไว้ได้จากการเงินภายนอก เงินกู้ยืมรวมทั้งได้จากการออกชนบท อัตราภัยอกรสูงขึ้น และถูกขึ้นมากโดยเฉลี่วภาระภาษีรายได้ ภาษีใหม่ ๆ เช่น ภาษีการขายเป็นต้น เงินกู้ยืมก็สูงขึ้นและสูงขึ้นมากกว่ารายได้ประชาชาติเสียอีก ตัวอย่างที่ดีคือประเทศฝรั่งเศส เงินกู้ยืมมีจำนวนมากกว่า รายได้ประชาชาติถึง 71 เปอร์เซ็นต์ ประเทศอังกฤษสูงกว่ารายได้ประชาชาติถึง 63 เปอร์เซ็นต์

จึงเห็นได้ว่าภาระหน้าที่ของรัฐบาลในสมัยก่อนสังคมโลกครั้งที่ 2 นี้ที่สำคัญและเด่นชัดคือ

- 1) ค่าใช้จ่ายในการป้องกันประเทศสูงขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก many
2) เงินกู้ยืมของรัฐบาลสูงขึ้นกว่าแต่ก่อนอย่างมาก many และสูงกว่ารายได้ประชา
ชาติของประเทศไทย วิธีการกู้ยืมเงินของรัฐบาลก็คือการกู้ยืมเงินจากธนาคารกลางแล้ว
รัฐบาลออกตัวให้เงินไว้ให้ วิธีการแบบนี้ทำให้ระดับราคาน้ำมันสูงขึ้นในระยะยาว

